

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาให้กับประชาชนในประเทศนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักใช้ความคิด มีเหตุผล มีทัศนคติและค่านิยมที่ดี และยังช่วยส่งเสริมให้คนเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า

วิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยมีกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นอย่างดี เป็นสื่อในการเรียนรู้ (Bucher, 1972) ครูเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการจัดดำเนินการวิชาพลศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะว่าหน้าที่ของครูนั้นเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง หน้าที่สำคัญของครูคือ "การสอน" นั่นเอง ซึ่งการสอนเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ รุณี ชวัญบุญจันทร์ (2535) ที่กล่าวไว้ว่า "ครู เป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการจัดการให้บรรลุเป้าหมาย เพราะครูเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง ครูมีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าปรัชญาการศึกษา หลักสูตรและประมวลการสอนจะเขียนไว้แต่โดยดีเพียงใด ถ้าครูขาดความรู้ความสามารถย่อมจะทำให้การศึกษาคือคุณภาพลงได้" แต่ผลการสอนของครูนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ "พฤติกรรมการสอนของครู" เพราะถ้าครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความพอใจรักใคร่และศรัทธาในตัวครู อันจะเป็นผลทำให้นักเรียนเกิดความรักรักความศรัทธา มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนตลอดจนมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายตามโครงการ (อุทุมพร ทองอุไทย, 2523) ซึ่งตรงกับ เฟรนเดอร์ (Flanders, 1970) ที่กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูว่า

“การสังเกตวิเคราะห์พฤติกรรมของครูเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการสอนของครูช่วยให้ครูเข้าใจพฤติกรรมและควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปในแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่กำหนดไว้”

จากการศึกษางานวิจัยหลายๆเรื่องพบว่าครูพลศึกษายังมีจุดบกพร่องหลายอย่าง เช่น จริยธรรม และความเป็นประชาธิปไตยของครูพลศึกษาเสื่อมถอย ประสิทธิภาพในการสอนของครูพลศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจทัศนคติ และศรัทธาต่อวิชาชีพยังอยู่ในระดับต่ำ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2528) ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบปัญหาเกี่ยวกับครูพลศึกษา ดังนี้

1. ไม่สามารถสอนบางรายวิชาได้
2. ขาดความรู้และทักษะในการสอนพลศึกษา
3. ไม่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มุ่งหวังกีฬามากกว่าพลศึกษา
4. เข้าใจจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาไม่ตรงเจตนารมณ์ของหลักสูตร
5. มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาพลศึกษา
6. ครูพลศึกษามีลักษณะนิสัยที่ควรปรับปรุง
7. ครูพลศึกษาขาดความรับผิดชอบและขาดระเบียบวินัย
8. มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมที่จะเป็นครูพลศึกษา
9. ไม่สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
10. การวางตัวไม่เหมาะสมตามกาลเทศะและบุคคล

นอกจากนี้ อารีย์รัตน์ วิมลรุ่งเรือง (2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูยังมีการเตรียมการสอนอยู่ในระดับต่ำ ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ด้านพลศึกษาน้อยมากครูมีปัญหาในการสอนให้นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬาและมีสุนทรียะที่ดีอยู่ในระดับมากนอกจากนี้ผลการวิจัยของกรมวิชาการ (2533) พบว่า ส่วนที่เป็นจุดอ่อนและข้อบกพร่องที่ทำให้หลักสูตรไม่บรรลุผลตามเป้าหมายก็คือ การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เน้นกระบวนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเท่าที่ควรครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมและสุทัศน์ เหล่าทอง

(2530) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาวิชาชีพของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการสอนของครูพลศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งคนคิดและความศรัทธาต่อวิชาชีพยังอยู่ในระดับต่ำ

ประกอบกับกรมวิชาการได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรขึ้นใหม่โดยมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คือ วิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีหลักการที่มุ่งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบความถนัดความสามารถและความสนใจของตนเอง โดยใช้กิจกรรมกีฬาหรือการออกกำลังกายประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกสรรมาอย่างดีแล้ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาหลักสูตรมีการยึดหยุ่นให้ผู้สอนสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพความเหมาะสมและความเป็นไปได้ (อารีรัตน์ วิมลรุ่งเรือง, 2535) ส่วนหลักสูตรพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) มีความต่อเนื่องกับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะจะเน้นเรื่องความถนัดและความพึงพอใจที่จะได้ประสบการณ์หรือการยึดเป็นอาชีพต่อไป กิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนระดับนี้ จะคล้ายคลึงกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ให้เลือกเรียนได้มากกว่าและมีโอกาสเรียนแล้วก็ต้องเรียนอย่างลึกซึ้งกว่ากันด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

ดังนั้น พฤติกรรมการสอนวิชาพลศึกษาของครูพลศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปตามหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยกรมวิชาการ ซึ่งหลักสูตรมีจุดเน้นสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการ การสอนวิชาพลศึกษามีไว้เพียงแต่ให้นักเรียนปฏิบัติ หรือแสดงความสามารถทางกายให้ถูกต้องตามแบบแผนเท่านั้น ผู้สอนจะต้องใช้ "ทักษะกระบวนการ" ในการสอนด้วย ซึ่ง "ทักษะกระบวนการ" จัดแบ่งได้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. คิดวิเคราะห์วิจารณ์
3. สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือก
5. กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
6. ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์
7. การประเมินระหว่างปฏิบัติ

8. การปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ

9. การประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ

จากขั้นตอนทั้ง 9 ของทักษะกระบวนการ สามารถสรุปจุดมุ่งหมายของการใช้
ทักษะกระบวนการได้ คือ จะต้องให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติ

2. ส่งเสริมให้โรงเรียนหรือท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรการศึกษาที่
ปรับปรุงใหม่มีความยืดหยุ่นตัวสูงมาก เช่น วิชาบังคับแกนทั้ง 6 วิชา สามารถที่จะจัดกิจกรรม
ที่มีคุณค่าเท่าเทียมกันทดแทนได้และวิชาเลือกเสรีได้เปิดกว้างให้นักเรียนหรือโรงเรียนสามารถ
พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะกับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะวิชาเลือกเสรีมีความยืดหยุ่นได้
อย่างมาก

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากสาขาที่เป็น
วิชาบังคับจะน้อยลง นักเรียนสามารถเปลี่ยนวิชาเลือกใหม่ได้ เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนนักเรียน
สามารถเลือกประเภทที่ห้าหรือกิจกรรมพลศึกษาที่ตนเองชอบอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เป็นวิชาบังคับแกน
บังคับเลือก และเลือกเสรี ซึ่งนักเรียนมีความสามารถทางไหนก็เลือกเรียนทางนั้นได้อย่างเต็มที่
เต็มเวลา และเต็มความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนตามไปด้วย ในระดับตัว
กันครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนก็ต้องเปลี่ยนแปลงและปรับตัวกับหลักสูตรใหม่ เพื่อให้เกิดการ
พัฒนาแก่นักเรียนให้เป็นไปตาม จุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

ดังนั้นการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตาม
หลักสูตรวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และ
หลักสูตรวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่ได้
บังคับใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ถึงปัจจุบัน รวม 7 ปี จึงมีความ
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามศึกษาพฤติกรรมการสอนพลศึกษาของครูผู้สอนว่ามี
พฤติกรรมการสอนเป็นไปในทางส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทางอุดมคติของวิชา
พลศึกษาสมบูรณ์ครบทั้ง 5 ด้านและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ อีกทั้งในโรงเรียนของ
พฤติกรรมการสอนพลศึกษาได้มีผู้ทำการวิจัยในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา
ศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัย
โดยใช้วิธีการวิจัยโดยการสังเกตแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว และจากการศึกษาค้นคว้ายังไม่พบว่า
มีผู้ทำการวิจัยพฤติกรรมการสอนพลศึกษาโดยใช้วิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นวิธีการ

ที่จะทำได้ ข้อมูลจากพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป ดังที่ พจนี สะเทียรชัย (2517) ได้กล่าวไว้ว่า "ครูจะปรับปรุงการสอนของตนเองได้นั้น จะต้องมีการตรวจสอบหรือประเมินพฤติกรรมการสอนของครู เพราะการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาการสอน และปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน"

จากความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการสังเกตพฤติกรรมการสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนเป็นแนวทางช่วยให้ครูมีพฤติกรรมการสอนพลศึกษาจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบแบบแผนขึ้นตอน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษา เป็นการชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาผู้หนึ่ง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสังเกตพฤติกรรมการสอนและจุดเน้นของหลักสูตรที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยกรมวิชาการดังกล่าว มีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษามีพฤติกรรมการสอนเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมการสอนส่วนใดบ้างที่ควรได้รับการช่วยเหลือหรือควรปรับปรุงแก้ไขอันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการช่วยให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทางการพลศึกษาสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการสอนของครู อันจะทำให้การสอนพลศึกษาได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูพลศึกษาที่สอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้สอนพลศึกษา
- 2.2 ด้านการเตรียมการสอน
- 2.3 ด้านการดำเนินการสอน
- 2.4 ด้านการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน
- 2.5 ด้านการจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
- 2.6 ด้านการมอบงานให้ปฏิบัติ
- 2.7 ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.8 ด้านการประเมินผลทางการเรียนการสอน

3. การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ระหว่างที่ทำการสอนใน 1 คาบเรียนเท่านั้น

4. การศึกษาพฤติกรรมการสอนพลศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยทำการสังเกตครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 4 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 13 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนสังเกตครูพลศึกษา 1 คน รวมครูพลศึกษาทั้งสิ้น 4 ขนาดโรงเรียน เป็นจำนวน 30 คน โดยทำการสังเกตการสอนของครูพลศึกษาคณะละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบเรียน รวมแล้วผู้วิจัยเข้าสังเกตการสอนทั้งหมด 90 ครั้ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พฤติกรรมการสอนของครูในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนในห้องเรียน ระหว่างที่ทำการสอนนั้นถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพปกติ การสังเกตการสอนของ ผู้วิจัยไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนไปจากสภาพปกติ
2. พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตการสอนถือว่าเป็นตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมด ของครูในการสอนวิชาพลศึกษาในสภาพปกติ
3. การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาครั้งนี้ ได้สังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงว่าครูปฏิบัติหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงความดีของการปฏิบัติ

คำจำกัดความของการวิจัย

พฤติกรรมการสอนพลศึกษา หมายถึง วิธี การแสดงออกที่ครูใช้ในการสอนพลศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของครู ผู้สอนพลศึกษา การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การใช้ทักษะกระบวนการในการสอน การ รุงใจและเสริมแรงทางการเรียน การมอบงานให้ปฏิบัติ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และ การประเมินผลการเรียนการสอน

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

การสังเกต หมายถึง การที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตในชั้นเรียนขณะที่มีการเรียนการสอน ตามปกติ และบันทึกลักษณะพฤติกรรมที่ให้เห็น ได้ยิน ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนที่ เตรียมไว้ตั้งแต่เริ่มจนจบคาบเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญ

คุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้สอนพลศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออก ขณะสอน ซึ่งแต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพของครูผู้สอนพลศึกษาที่ดี

การเตรียมการสอน หมายถึง การที่ผู้สอนได้มีการเตรียมการกำหนดจุดมุ่งหมายในการ สอน ทั้งวางแผนเสนอเนื้อหาในบทเรียนโดยทำโครงการสอนระยะยาวและทำบันทึกการสอนก่อนทำ การสอนพลศึกษาแต่ละครั้ง ตลอดจนมีการจัดเตรียมกิจกรรมหรืออุปกรณ์ได้เหมาะสม และ สอดคล้องกันก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง

การดำเนินการสอน หมายถึง พฤติกรรมซึ่งแสดงถึงวิธีการสอนที่ครูได้ดำเนินการ ทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นคาบเรียนจนจบคาบเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วตาม วัตถุประสงค์ในการเรียนพลศึกษาในคาบเรียนนั้น ๆ

การใช้ทักษะกระบวนการในการสอน หมายถึง การที่ครูดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนทั้ง 9 ขั้น โดยที่ในแต่ละขั้นของการสอนครูใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน และ กิจกรรมการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งในการสอนอาจสอนไม่ครบ 9 ขั้นในแต่ละคาบเรียน แต่เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่งหรือ รายวิชาหนึ่งจะต้องสอนให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการครบทั้ง 9 ขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น หมายถึง การที่ครูสอนโดยการใช้ ปัญหาในการฝึกทักษะที่หาเป็นสื่อการสอนให้ผู้เรียนคิด เห็นปัญหาและเข้าใจปัญหา สรุปผลดี ผลเสียที่เกิดจากปัญหาและจับประเด็นปัญหาที่แท้จริงได้ อาจด้วยวิธีการอภิปราย บรรยาย การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้คำถาม หรือสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 คิดวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง การที่ครูนำประเด็นปัญหาการฝึกทักษะ ที่หาให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น ในด้านความเป็นมาและสาเหตุของ ปัญหาในการฝึกทักษะที่หา

ขั้นที่ 3 การสร้างทางเลือกหลากหลาย หมายถึง การที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ระดมความคิด แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในการแสวงหาวิธีการหรือแนวทางในการ แก้ปัญหาในการฝึกทักษะที่หาหลาย ๆ วิธี

ขั้นที่ 4 การประเมินและตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูและนักเรียน ได้นำวิธีการ หรือแนวทางในการแก้ปัญหาแต่ละวิธีมาพิจารณาถึงความเป็นไปได้เปรียบเทียบกับผลดี ผลเสียแล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุด โดยการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือการใช้ คำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางปฏิบัติในการฝึกทักษะที่หา

ขั้นที่ 5 การวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูสาธิต หรือบรรยายขั้นตอนและวิธีการวางแผนตลอดจนสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนการดำเนินงาน ตั้งแต่ ขั้นตอนเตรียมการ การดำเนินงาน และการติดตามผล ประเมินผลในการฝึกทักษะที่หา

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำตลอดจนการปลุกฝัง ค่านิยมที่ดีในการฝึกซ้อมทักษะที่หาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติด้วยความ กระตือรือร้นและความเต็มใจ

ขั้นที่ 7 การประเมินระหว่างปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูเดินสำรวจความสามารถในการปฏิบัติทักษะที่ฟาร์ของนักเรียนในระหว่างการปฏิบัติทักษะที่ฟาร์ของนักเรียนเพื่อให้คำชี้แนะหรือบทพร่องของนักเรียน และมอบหมายให้นักเรียนได้ประเมินผลการฝึกทักษะของตนเองและของผู้อื่น

ขั้นที่ 8 การปรับปรุงให้ดีขึ้นในเสมอ หมายถึง การที่ผู้เรียนแก้ไขปรับปรุงการฝึกทักษะของตนเองให้ถูกต้อง โดยครูเป็นผู้ชี้แจงให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 9 การประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะในการฝึกที่ฟาร์ของตนเอง ได้แก่ การให้ผู้เรียนแสดงทักษะที่ฟาร์หน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มพร้อมกลุ่มหรือรายชื่อยุติถึงจุดที่ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและให้คำแนะนำหากพบว่ามีจุดที่ผู้เรียนปฏิบัติผิดพลาด

5. การจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน หมายถึง การที่ครูได้สร้างสถานการณ์หรือใช้คำพูดเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความสนใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีกำลังใจรักความก้าวหน้า เช่น การจัดกิจกรรมที่ทำทนายให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือกลุ่มหรือรายชื่อยุติในการแสดงออกของนักเรียน เป็นต้น

6. การมอบงานให้ปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูได้ให้นักเรียนได้แยกกันไปฝึกทักษะหลังจากที่ได้อธิบายทักษะที่ถูกต้องให้นักเรียนเข้าใจเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มได้เหมาะสมกับระยะเวลาและระดับความสามารถของนักเรียน ทั้งการรับผิดชอบดูแลต่อการฝึกทักษะของนักเรียนด้วยและมีการมอบหมายให้นักเรียนไปฝึก ทักษะที่ยังบกพร่องเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน

7. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การที่ครูได้สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างการสอนทักษะที่ฟาร์ให้กับนักเรียนไปด้วย เช่น การสอนให้มีความซื่อสัตย์ ในการฝึกซ้อม การสอนให้เป็นคนตรงต่อเวลา การสอนให้มีความซื่อสัตย์ เป็นต้น

8. การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง วิธีที่ครูใช้วัดผลและประเมินความรู้และความสามารถในการฝึก ทักษะที่ฟาร์ของนักเรียนในคาบเรียนนั้นๆ หรือ นอกเวลาเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ตระหนักถึงพฤติกรรม การสอนที่ดี
2. เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูพลศึกษา
3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษานักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องทางการพลศึกษาอื่น ๆ ได้หาทางปรับปรุงและพัฒนาการสอนวิชาพลศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย